

Simulare județeană - Examenul național de bacalaureat, decembrie 2023

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Victoria căpeteniei tribale maghiare Tuhutum asupra lui Gelu, la începutul secolului al X-lea, nu a avut ca urmare o ocupare de mai largă durată a Transilvaniei. Numărul mic al mormintelor maghiare din secolul al X-lea – de la Biharea-Oradea, Șiclău, Cluj etc. – indică faptul că în urma campaniei lui Tuhutum nu a avut loc o colonizare maghiară mai semnificativă.

Nu se știe cum a ajuns Gylas cel Tânăr în stăpânirea Transilvaniei, în jurul anului 1000. Anonymus relatează că prin 1002 (?) s-a ajuns la o bătălie între voievodul Transilvaniei, Gylas cel Tânăr, și regele Ștefan cel Sfânt al Ungariei, deoarece Gylas a refuzat să treacă la creștinism*. Ștefan l-a înfrânt și l-a dus împreună cu toată familia în Ungaria. Țara sa «mare și bogată» a intrat în stăpânirea regelui ungar.”

(Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, *Istoria Transilvaniei*)

*creștinism = în text are înțelesul de catolicism, religia adoptată recent de ducele maghiar Vaik și de supușii lui. La botez, ducele maghiar Vaik a primit numele de Ștefan cel Sfânt, rege al Ungariei și misiunea, din partea papei de la Roma, de a-i aduce la catolicism pe „schismaticii” ortodocși români.

B. „Românii, ca popor cucerit și supus, nu au beneficiat de avantaje și privilegii globale din partea autorităților Regatului Ungariei, așa cum au beneficiat celelalte populații venite în grupuri compacte în Transilvania. Prin urmare, ei s-au străduit să supraviețuiască în noile condiții și să-și adapteze vechile instituții teritorial-administrative realităților implantate dinspre Apus. Organizațiile teritoriale ale românilor, de tradiție romană, cristalizate în perioada de conviețuire cu slavii, dar influențate și de alți migratori, au fost țări (*terrae*), cnezate (*judicii*), voievodate (*ducate*) și, mai rar, jupanate (...)

Aparent, toate organizațiile teritoriale românești erau anihilate. Dar, pe măsura extinderii controlului efectiv al autorităților asupra teritoriului, atât pe pământul nobiliar (al comitatelor), cât și pe cel atribuit sașilor și secuilor (în speță, în scaune) ies la iveală, așa cum au reușit să supraviețuiască și să se adapteze, structurile teritoriale românești, fie în zona voievodală, fie în Banat și Părțile Vestice. Autoritățile au numit inițial aceste enclave de organizare românească după cum le numeau locuitorii lor, românii înșiși, adică țări (*terrae*), cnezate, voievodate, dar, după 1300, devine curentă noțiunea de districte ale românilor (*districtus valachorum*). Districtele sunt teritorii relativ bine delimitate geografic (pe văi, în depresuni), multe din ele fiind nuclee ale unor vechi formațiuni politice, în care populația românească a reușit să rămână compactă.

(Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, *Istoria Transilvaniei*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un conducător, precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la organizațiile teritoriale românești. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că românii și-au păstrat, în unele zone, vechile forme de organizare. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice, din secolele al XIII – XIV-lea, ale voievozilor din spațiul intracarpatic, ce contribuie la formarea statelor medievale extracarpatic. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare a autonomiilor locale din secolele IX - XIII. **4 puncte**

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Populația romanică de la nordul Dunării a sporit [...] și prin numeroși captivi pe care slavii îi aduceau din cuprinsul Imperiului bizantin. Pe lângă prizonieri mai existau aici și fugari – *refugoi* – pomeniți de Mauricius (*Strategikon*, 31).

În anul 602, limesul dunărean al Imperiului este definitiv străpuns. Cea mai mare parte a slavilor din zonele nord-dunărene năvălesc în Imperiu și se stabilesc acolo. Invadând valea Dunării slavii rup romanitatea balcano-carpatică, interpunându-se între romanicii din Balcani și cei rămași la nordul fluviului, separându-i pe aceștia de Imperiul bizantin. Populația sedentară moeso-romanică din dreapta Dunării a fost asimilată de slavi. Grupurile păstorești au fost dislocate și s-au regrupat în zone montane, istoria consemnându-le mai apoi ca vlahi sau aromâni.

Colonizarea de către slavi a Peninsulei Balcanice a înclinat balanța demografică din teritoriile nord-dunărene în favoarea romanicilor, care ajung numericește superiori slavilor rămași acolo. Dar, prin pătrunderea slavilor în Balcani romanitatea nord-dunăreană devine o insulă în marele ocean slav. În contact cu slavii romanitatea orientală a căpătat cele mai însemnate particularități care o deosebesc de romanitatea occidentală.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți imperiul precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele din sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați o acțiune a slavilor și o cauză a acțiunii acestora, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la populația romanică. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la romanitatea orientală, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia politizarea romanității românilor s-a datorat unor interese legate de dominația unor state asupra spațiului românesc. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia. **4 puncte**

SUBIECTUL III

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția statelor medievale românești în secolele XIV – XVIII, având în vedere:

- prezentarea unui fapt istoric desfășurat în spațiul de la sud de Carpați, în deceniul al treilea al secolului al XIV-lea.
- precizarea unei caracteristici a instituției domniei în spațiul extracarpatic în secolele XIV – XV;
- menționarea a două fapte istorice referitoare la instituții centrale din spațiul românesc, desfășurate în secolele XIV – XVI și a câte unui aspect referitor la fiecare dintre acestea;

Simulare județeană – Probă scrisă la istorie

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

- formularea unui punct de vedere referitor la evoluția unei instituții centrale din spațiul românesc la începutul secolului al XVIII-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.